

Remissyttrande

Datum 2024-09-16

Diarienummer KUN 2024-00312

Ert diarienummer S2024/01352

Socialdepartementet

Rosenbad 4

103 33 Stockholm

Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra

Socialdepartementet har skickat ut departementspromemorian Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16) på remiss till bland annat Västra Götalandsregionen. Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 15 oktober 2024.

Kulturnämnden bereder yttrandet för Västra Götalandsregionens räkning.

I promemorian beskrivs ett förslag på ett fritidskort för barn och unga (8 till 16 år) som en permanent satsning som ska främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Fritidskortet innehåller ett allmänt kort för alla på 500 kronor per barn och kalenderår och ett särskilt kort på 2 000 kronor per barn och kalenderår för barn i socioekonomiskt utsatta hushåll (hushåll som mottar bostadsbidrag). Det är föräldrarna som disponerar kortet som kan användas till vissa ledarledda fritidsaktiviteter om minst 10 ggr per år.

Fritidsaktiviteterna ska genomföras av godkända utförare. E-hälsomyndigheten ska vara ansvarig för kortet och Försäkringskassan för registret över godkända utförare. Godkända utförare kan vara föreningar anslutna till Riksidrottsförbundet, Myndighet för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Svenskt Friluftsliv eller kulturskolan.

I promemorian anges att det är av effektivitets- och kontrollskäl som endast utförare som får statligt lokalt aktivitetsstöd, ingår i en riksorganisation som får statsbidrag i form av organisationsbidrag enligt vissa förordningar eller är en kommunal kulturskoleverksamhet. Detta innebär att kommuner som har kulturskola eller föreningar som får statsbidrag från Riksidrottsförbundet, MUCF eller från Svenskt Friluftsliv kan bli godkända utförare.

Västra Götalandsregionens synpunkter utgår ifrån de delar som har bäring på folkhälsoperspektivet, regional utveckling samt kultur.

Västra Götalandsregionen ser positivt på insatser för att främja barn och ungas aktiva fritid. Västra Götalandsregionen instämmer i promemorians analys att en aktiv fritid i gemenskap främjar psykisk och fysisk hälsa och bidrar därmed till

exempelvis Västra Götalands kraftsamling fullföljda studier. Västra Götalandsregionen menar att hinder för deltagande i fritidsverksamheter kan vara deltagaravgifter men att fler insatser behöver identifieras så som exempelvis tillgången till transporter och utbudet av kultur- och fritidsverksamheter.

Västra Götalandsregionen anser det högst problematiskt att en generell insats skapar hinder för de barn som är i störst behov av att främjas för att delta i meningsfull fritid. Om förslaget genomförs bör Socialdepartementet ha ett färdigt förslag för de barn som är placerade i familjehem och inte folkbokförda hos en vårdnadshavare. En barnkonsekvensanalys bör genomföras för att identifieras och säkerställa att alla barn och unga får tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter.

Västra Götalandsregionen anser att antalet godkända utförare inte enbart bör bestämmas utifrån ett kontroll- och effektivitetsperspektiv. För att främja att fler barn och unga att delta i meningsfull fritid behöver också andra typer av utförare godkännas. Västra Götalandsregionen ser att studieförbunden har stor och viktig verksamhet med och för unga. Studieförbunden erhåller dessutom statsbidrag. Andra verksamheter som kan locka barn och unga är kommunala gym, simhallar eller kulturverksamhet utanför kulturskolan där utförarna inte erhåller statsbidrag

Västra Götalandsregionen anser att en särskilt viktig del av en meningsfull fritid är barn och ungas egenorganisering och egna skapande. Eftersom fritidskortet endast godkänner vuxenledd verksamhet riskerar barn och ungas egna skapande och organisering att trängas ut om vuxenledd verksamhet främjas ekonomiskt. Utträngningseffekten kan även gälla andra verksamheter som inte är godkända utförare exempelvis cirkusskolor, spelkultur, lokala kulturverksamheter mm.

Västra Götalandsregionen gör bedömningen att kulturskolan bör omfatta fler barn men att anmälnings- och/eller deltagaravgifterna inte alltid är det främst hindret; det kan ibland i stället handla om rekryteringsmetoder, kulturutbud och/eller kapaciteten att ta emot barn.

Ärendet har beretts av Kulturförvaltningen Västra Götalandsregionen, och i beredningen har samtal förts internt bland annat med Centrum för fysisk aktivitet, Koncernstab regional utveckling på Koncernkontoret (kraftsamling fullföljda studier) och externt med Studieförbunden i samverkan, Kultur ungdom och Sveriges schackförbund.

Kulturnämnden
Västra Götalandsregionen

Alex Bergström
Kulturnämndens ordförande

Katti Hoflin
Kulturchef